

Historia Publicznego Gimnazjum nr 6 im. Powstańców Śląskich łączy się na krótki czas z historią Publicznego Liceum Ogólnokształcącego nr I im. Mikołaja Kopernika. Obie te placówki, bowiem, w latach 2013/14 – 2018/19 tworzyły Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr I w Opolu. Wraz z decyzją prezydenta RP, z dn. 9.01.2017 r., w sprawie reformy edukacji, która zakładała m. in. likwidację gimnazjów i powrót do 8-letniej szkoły powszechnej, z dniem 31 sierpnia 2019 r., PG 6 w Opolu zakończyło swoją działalność.

Wprawdzie nie ma już szkoły, ale pamięć o miejscu w którym powstała, o jej historii, o ludziach, którzy ją tworzyli na długo zostanie w pamięci tych, którzy do niej uczęszczali. A miejsce to było osobliwe.

Budynek, który przede wszystkim kojarzył się z PG 6, to przepiękna secesyjna willa w samym centrum Opoli, otulona zielenią wyspy „Pasięka”. Miejsce to niezwykle urokliwe, a budynek, który jest obecnie siedzibą Miejskiego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli, zachwyca swoją architekturą. Ta trzykondygnacyjna budowla, zbudowana między rokiem 1880 a 1895, zwraca uwagę pięknie i bogato zdobioną fasadą. Budynek wzniesiony na rzucie prostokąta wybudowany został w stylu neorenesansowym. Do wejścia głównego prowadzą

zwężające się ku górze schody ozdobione czterema jońskimi kolumnami, wprowadzającymi nie tylko harmonijny układ, ale również wspierającym maszyn portyk. Nad portykiem znajduje się obszerny taras otoczony balustradą, na który wychodzą łukowe drzwi usadowione pomiędzy kolumnami w stylu korynckim. Po obu stronach tarasowego wejścia widnieją wysokie okna, które - tak jak i na wyższym piętrze nad portykiem - częściowo obramowane są przez pilastry, czyli płaskie filary przyścienne, zdobione również głowicami w stylu korynckim. Efektowności i kunsztu całej elewacji dopełniają znajdujące się pomiędzy otworami okiennymi i nad nimi bogate ornamenty roślinne, girlandy i festony. Do wejścia bocznego prowadzi dziewięć kamiennych schodów, a ich zwieńczeniem są duże dwuskrzydłowe przeszklone drzwi, których górne kwatery, tak

jak i w przypadku drzwi frontowych, ozdobione są kratą, utrzymaną w stylistyce secesji geometrycznej, złożoną z prętów tworzących wiązki falistych łądek kwiatowych. Oprawę portalu bocznego stanowią dwie kolumny jońskie, a ponad prostokątnym portalem umiejscowione jest okno klatki schodowej zwieńczone trójkątnym naczółkiem, inaczej zwanym przyczółkiem lub frontonem, nad którym widoczne są dwa wąskie, łukowato zakończone okienka ostatniego piętra. Ponad wejściem bocznym widoczne jest putto – motyw

dekoracyjny przedstawiający postacie dwóch małych chłopców. Elewacja otoczona jest szerokim gzymszem zdobionym wspornikami imitującymi kamienne modyliony czyli esownice przybrane rzeźbionym liściem akantu.

Nim na terenie wyspy powstała zabudowa willowa, znajdowała się tu książęca pasieka. Znaczne zmiany nastąpiły na przełomie 19 i 20 wieku, kiedy to z inicjatywy prezydenta Rejencji Opolskiej Erdmanna von Pücklera /1836–1858/ 27 czerwca 1858 roku został powołany Związek Upiększania Opola. Celem i głównym zamierzeniem tej organizacji było wybudowanie na wyspie promenady i wytyczenie nowych traktów. Władarze miasta mieli wizję, żeby teren pomiędzy rzeką Odłą a kanałem Młynówki stał się miejscem rekreacji Opolan. Pasieka w owym czasie była obszarem krajobrazowo zaniedbanym. Oprócz nielicznego drzewostanu znajdowały się tam obok pól uprawnych: nieużytki rolne, podmokłe łąki i zalewowe tereny nadbrzeżne. Istniały również zabudowania mieszkalne, ale było ich zaledwie 12.

„Plan von Oppeln”, Cimbollek, 1895 (Kat. 21/I)

Wyspa miała szczęście bowiem na czele zespołu modernizacji terenu stanął energiczny i bardzo oddany sprawie radca rejencyjny Ludwig Sack. Bardzo szybko nastąpiły znaczące zmiany. Wytyczono i wybudowano nowe drogi, uporządkowano i zagospodarowano obszar pod tereny rekreacyjne. Dodatkowo wyznaczono działki pod zabudowę willową. Wkrótce wyspa wypiękniała. Mieszkańcy Opola zyskali dodatkowe tereny wypoczynkowe. Mogli podziwiać park zamkowy i spacerować nadodrzańskimi duktami. W podzięk za trud i wysiłek, jaki włożył w całe przedsięwzięcie główny restaurator wyspy Ludwig Sack, miasto na jego cześć nadało, jednej z najdłuższych ulic Pasieki nazwę Ludwigstrasse. Obecnie ulica ta nosi nazwę Powstańców Śląskich.

Opole wraz z rozwojem przemysłu i dzięki napływowi nowych mieszkańców rozrastało się, dlatego też podjęto decyzję, aby w 1891 r. włączyć wyspę w granice miasta. W tym czasie nadano jej też, na cześć cesarza niemieckiego Wilhelma I, nową nazwę - Wilhelmsthal. Mieszkańcy jednak nadal posługiwali się starą nazwą: Pasieka lub Pascheke

– w formie zniemczonej. Zainicjowany przez Ludwika Sack układ ulic sprawił, że wzdłuż nich powstawać zaczęły budynki willowe, co zaczęło nadawać charakter wyspie. Budowane domy zazwyczaj miały wydzielone niezależne mieszkania i zasiedlane były przez kilka rodzin. Można było spotkać też bogate rezydencje zamieszkałe tylko przez jednego właściciela. Między innymi swoją okazałą willę przy dawnej Ludwigstrasse wybudował w 1910 r. Wilhelm Schreiber, kupiec, właściciel składu win o nazwie „Bracia Preufer” i najstarszej na Górnym Śląsku gorzelni. Obecnie ten reprezentacyjny budynek nosi nazwę „Villa

Academica” i stanowi własność Uniwersytetu Opolskiego.

Pasieka stała się z czasem piękną dzielnicą willową i miejscem spacerów wielu Opolan. W takim, prawie nienaruszonym stanie, przetrwała okres wojny. W obecnych czasach znalazło tu miejsce wiele ważnych i eminentnych instytucji. Swoją siedzibę mają tu: Instytut Śląski, Instytut Historii Uniwersytetu Opolskiego z Biblioteką Główną, Wojewódzka Biblioteka Publiczne, Nowa Trybuna Opolska, Szkoła Muzyczna i Szkoła Plastyczna, a także Konsulat Niemiecki, Wyższa Szkoła Zarządzania i Administracji, Radio oraz od marca 2015 roku Miejski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli.

Budynek przy ulicy Powstańców Śląskich 19 niemal od początku był związany z działalnością edukacyjną. Pierwotnie należał do rodziny Oesterreich. W 1902 roku jego właścicielką była Emilia Oesterreich. Osiem lat później do budynku wprowadzili się uczniowie i swoją działalność rozpoczęła Miejska Szkoła Gospodarstwa Domowego.

Początkowo naukę pobierało tu 22 uczniów, ale już w 1923 roku było ich 232. Zdecydowaną przewagę stanowiły dziewczęta. Ze względu na charakter szkoły w dwunastoosobowym gronie pedagogicznym dominowały głównie nauczycielki, które prowadziły na terenie placówki liczne kursy gotowania, szycia i gospodarstwa domowego dla mieszkanki miasta. Szkoła rozwijała się i zaistniała konieczność dobudowania nowego skrzydła. Powstały w 1928 roku budynek ma zdecydowanie nowoczesną bryłę, jest duży i przestronny. Trudno określić przez jak długi okres Szkoła Gospodarstwa Domowego prowadziła działalność. Wiadomo natomiast, że willa Oesterreich w 1937 roku stała się własnością Friedricha Kaisera, fabrykanta. Budynek w czasie zawieruchy wojennej zmieniał swoje przeznaczenie. Z artykułu NTO „Poznaj opolskie miejsca” wynika, że pod koniec wojny rosyjscy żołnierze utworzyli pod okiem radzieckiej komendantury, zakwaterowanej w budynku na przeciw, miejsce w którym do końca wiosny 1945 roku przetrzymywali niemieckich jeńców wojennych, głównie oficerów.

Pasieka, w porównaniu z centrum Opolą, nie ucierpiała prawie wcale. W niedalekim sąsiedztwie szkoły zaledwie jeden budynek trafiony został pociskiem artyleryjskim. Dobry stan obiektu pozwolił, by w 1945 roku do nowej części budynku wprowadziła się Państwowa Szkoła Zawodowa Żeńska. Dziewczęta mogły pobierać nauki w Liceum Odzieżowym oraz Liceum Hotelarskim II stopnia. Być może właśnie z tego okresu pochodzą, umieszczone po obu stronach drzwi wejściowych do nowszego budynku, płaskie formy przedstawiające postaci dziewcząt wykonujących sześć typowych prac związanych z prowadzeniem domu: prasowanie, pranie, szycie maszynowe, podawanie do stoły, gotowanie i odkurzanie. Szkoła działała tylko przez 5 lat, do listopada 1950 roku. W tym okresie placówką kierowały: Czesława Dezechy, Zofia Skręcka oraz Waleria Małachowska /prawdopodobnie ta sama, która w latach 1951-57 była dyrektorem Technikum Statycznego w Opolu i funkcję tę pełniła do momentu połączenia czterech szkół w jedno technikum ekonomiczne/.

W 1951 r. budynek zmienił swoje przeznaczenie i przeszedł pod kuratelę Komitetu Wojewódzkiego PZPR, który zorganizował w nim Wojewódzki Ośrodek Szkolenia Partyjnego. Jednak w związku z trudną sytuacją lokalową szkolnictwa w Opolu gmach został przekazany Miejskiemu Wydziałowi Oświaty i ponownie 20 lutego 1957 roku do budynku powrócili uczniowie. Z tą datą rozpoczęła swoją działalność Rejonowa Szkoła Podstawowa nr 6 w Opolu, a jej pierwszym kierownikiem został Józef Flakus. Ponieważ w budynku nadal część pomieszczeń zajmowali pracownicy Komitetu Wojewódzkiego PZPR, dodatkowo zajęcia prowadziła Wieczorowa Szkoła Podstawowa dla Pracujących a zabytkową część szkoły zamieszkiwały pielęgniarki Szpitala Wojewódzkiego – nauka, ze względu na małą liczbę sal lekcyjnych odbywała się dwuzmianowo. Z czasem, dzięki pomocy Wydziału Oświaty, instytucje te stopniowo wyprowadzały się z budynku, przekazując szkole kolejne pomieszczenia. Zabytkowy obiekt był jednak zbyt zniszczony, by mogły w nim się uczyć dzieci. Dopiero zakończenie remontu sprawiło, że 19 grudnia 1959 roku można było prowadzić zajęcia lekcyjne w pracowni biologicznej. W zabytkowym budynku swoje miejsce znalazły też: biblioteka, świetlica, izba harcerska i gabinet lekarski. Pozostałe pomieszczenia nadal zajmowane były jeszcze częściowo przez instytucje i osoby prywatne /nauczycieli i pozostałych pracowników szkoły/.

21 lutego 1964 roku, zgodnie z wyborem społeczności uczniowskiej, szkole nadano imię Powstańców Śląskich. Uroczystości towarzyszyli zaproszeni powstańcy wraz z poczem sztandarowym weteranów powstań śląskich. Po siedmiu latach od tego momentu - w maju 1971 roku, tuż przy wejściu głównym, odsłonięto tablicę pamiątkową z wyrytym na niej napisem: „W 50 rocznicę III powstania śląskiego w hołdzie bohaterom walczącym o polskość Śląska”. Fundatorem tablicy było koło ZBoWiD nr 2 w Opolu, mające ścisły kontakt ze szkołą, a tablicę wykonała społecznie załoga Huty „Małapanew” z Ozimka. 3 maja 1973 roku w szkole ponownie miała miejsce uroczysta chwila z udziałem powstańców śląskich.

W 52 rocznicę wybuchu III powstania uczniowie otrzymali, ufundowany przez komitet rodzicielski, sztandar z widniejącym na nim napisem: „Żar naszych serc, trud naszych rąk - ojczyźnie”.

O ile w nowszym budynku z 1928 roku remonty były prowadzone na bieżąco o tyle zabytkowa część popadła w ruinę i wymagała natychmiastowego remontu. Stopniowo zaczęto przenosić do części głównej świetlicę, bibliotekę, gabinet pedagoga i lekarski. Równocześnie dzięki inicjatywie i ogromnemu zaangażowaniu ks. Stefana Baldego - proboszcza opolskiej katedry i pomysłodawcy całej idei, ówczesnej dyrektor szkoły – pani

Marii Stanisławskiej oraz dzięki powołanemu do życia w 1991 roku Stowarzyszeniu Odbudowy Szkoły, któremu przewodniczyła pani Wanda Górecka-Szkółka ruszyły prace remontowe. Remont trwał cztery lata. Do zabytkowych wnętrz uczniowie powrócili oficjalnie 8 listopada 1996 roku. W tych murach miejsce znalazły cztery klasy przeznaczone dla najmłodszych uczniów, świetlica, gabinet pedagoga i lekarski oraz biblioteka z przestronną czytelnią. Piękne wnętrza kontrastowały z opłakanym stanem, pamiętającej czasy świetności neorenesansowej elewacji, którą na dolnych kondygnacjach dodatkowo uszkodziła powódź. Fala, która wtargnęła na teren wyspy 10 lipca 1997 roku, dokonała ogromnego spustoszenia. Woda sięgająca 3 metrów wysokości opadła dopiero po 7 dniach. Oczom ukazał się przerażający widok. Powywracane sprzęty i meble, podłoga pokryta grubą warstwą szlamu. Po sali gimnastycznej, stołówce, szatniach i łazienkach praktycznie nic nie pozostało. Szkoła ponownie stanęła przed problemem remontu. Wsparcie finansowe nadeszło z Fundacji Deutsche Bank Stiftung „Hilfe zur Selbsthilfe” z siedzibą we Frankfurcie nad Menem. Marlehn Thieme, przewodnicząca fundacji przekazała na konto Stowarzyszenia Odbudowy Szkoły w dniu 21 marca 1998 roku 250 tysięcy marek niemieckich. Pieniądze wsparły projekt „Popowodziowa modernizacja SP nr 6” realizowany pod patronatem senatora ziemi opolskiej, profesor Doroty Simonides oraz Polskiej Akcji Humanitarnej, kierowanej przez Janinę Ochojską. Dodatkowo szkoła otrzymała jeszcze od prezesa Zarządu Deutsche Bank Polska S.A. - pana Reinera Müllera 80 tysięcy złotych na wyposażenie pracowni komputerowej.

Budynek powracał powoli swoim wyglądem do czasów jego pierwszych mieszkańców. Niestety nie zachowała się do dnia dzisiejszego powozownia, umiejscowiona na tyłach budynku. Czas i powódź dokonały zbyt dużych zniszczeń, by można było ją uratować. Natomiast pięknie została odrestaurowana elewacja i odnowione modyliony na gzymsie koronującym. Niestety czas bytności Szkoły Podstawowej nr 6 dobiegał schyłku. Do historii przeszli jej kolejni dyrektorzy: Józef Flakus, Irena Gręda, Jerzy Nowak, Bożena Rataj, Stanisława Gryszpińska, Maria Stanisławska i Bożena Telega. Wraz z wprowadzeniem reformy oświaty, zmieniającej system szkolnictwa w Polsce, postanowiono o stopniowym wygaszaniu placówki, która swoją działalność zakończyła w sierpniu 2004 roku. W jej murach od dnia 1 września 1999 roku tworzyło się Publiczne Gimnazjum nr 6.

Jego pierwszą dyrektorką została pani Maria Stanisławska, która jednocześnie zrezygnowała z funkcji dyrektora szkoły podstawowej, a z dniem 1 września 2002 roku stanowisko dyrektora objęła pani Zofia Godlewska.

Pielęgnując tradycje tego miejsca, zgodnie z wolą społeczności szkolnej, rodziców i mieszkańców wyspy Rada Miasta Opola, uchwałą z dnia 26 stycznia 2006 roku, nadała Publicznemu Gimnazjum nr 6 imię Powstańców Śląskich. Uroczystość odbyła się w gronie znamienitych gości i w towarzystwie pocztów sztandarowych wszystkich opolskich gimnazjów.

Ideą pracy gimnazjum było poszerzenie oferty edukacyjnej i stworzenie placówki dydaktycznej ze specjalistycznymi pracownikami tematycznymi wyposażonymi w nowoczesne pomoce dydaktyczne oraz sprzęt elektroniczny i audiowizualny, dlatego też z inicjatywy dyrektora PG 6 – Zofii Godlewskiej utworzono Centrum Nauk Przyrodniczych, które swoją działalność rozpoczęło we wrześniu 2011 roku. CNP powstało w ramach projektu współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013 - „inwestujemy w Twoją przyszłość”. Zajęcia realizowane w formie bloków tematycznych skierowane były nie tylko do uczniów PG 6, ale do dzieci i młodzieży z miasta Opola i okolic, i prowadzone w kierunku rozwijania m.in. kompetencji matematyczno-przyrodniczych.

Rok szkolny 2013/2014 przyniósł kolejne zmiany. Od września 2013 roku gimnazjum nr 6 i I Liceum Ogólnokształcące połączyły się tworząc Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr I. W związku z tym uczniowie i nauczyciele gimnazjum opuścili mury szkoły przy ul. Powstańców Śląskich 19 i przenieśli się do budynku przy ulicy Licealnej 3. W takim kształcie szkoła funkcjonowała do momentu wejścia w życie kolejnej zmiany w systemie oświaty. W wyniku zapisów ustaw: z dnia 14 grudnia 2016 roku – Prawo oświatowe i z dnia 14 grudnia 2016 roku – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe, podpisanych przez prezydenta RP Andrzeja Dudę dnia 9 stycznia 2017 roku – rok 2017/2018 był pierwszym rokiem, w którym nie przeprowadzono rekrutacji do klas I gimnazjum, co skutkowało wygaszaniem tych szkół. Koniec 20-letniej działalności gimnazjów w Polsce zakończył tym samym istnienie PG nr 6. Po raz ostatni absolwentom trzecich klas gimnazjalnych wręczono świadectwa ukończenia 19 czerwca 2019 r.

Nauczyciele uczący w PG 6 w latach: 1999 – 2019

1.	Abi-Issa Iwona	informatyka
2.	Antoniewicz Aleksandra	historia, wos
3.	Babska Zofia	pedagog
4.	Badowska Agnieszka	j. angielski
5.	Banasek Magdalena	biologia
6.	Bączkiewicz Beata	j. niemiecki
7.	Bilińska Elżbieta	muzyka
8.	Biskup Lidwina	matematyka
9.	Blakiewicz Władysław	w-f
10.	Błyszczakowska Barbara	biblioteka
11.	Bryk Krystyna	religia
12.	Bujak Beata	chemia

13.	Cieplik Joanna	j. niemiecki
14.	Cieślińska Anna	psycholog
15.	Dębiński Tomasz	edukacja dla bezpieczeństwa
16.	Dolińska Magda	j. angielski
17.	Doliński Rafał	w-f
18.	Dysiewicz-Relich Marzena	j. polski
19.	Filipowski Grzegorz	religia/ etyka
20.	Florek Magdalena	muzyka
21.	Futkowska Ewa	j. angielski
22.	Godlewska Zofia	dyrektor
23.	Gryz Bogumiła	j. angielski
24.	Grzyb Irena	matematyka
25.	p. Gugąła	wych. techniczne
26.	Gulczyński Krzysztof	j. angielski
27.	Henzler Danuta	j. polski
28.	Jagielski Marek	w-f
29.	Jakubowska Ewa	matematyka
30.	Jakubowski Mariusz	informatyka
31.	Jeluków Bożena	j. polski/ doradca zaw.
32.	Kaczmarek Tomasz	informatyka
33.	Karóń Aneta	historia
34.	Kazimierz Michał	w-f
35.	Konc Alicja	j. niemiecki
36.	Konopacka Elżbieta	j. angielski
37.	Kowalczyk Małgorzata	j. angielski
38.	Kowalski Krzysztof	plastyka
39.	Kozłowska Krystyna	naucz. specjalne
40.	Krawczyk Małgorzata	w-f
41.	Krawiec Michał	plastyka
42.	Kruk Justyna	j. niemiecki
43.	Kuszkiewicz Małgorzata	w-f
44.	Liro-Jończy Agnieszka	w-f
45.	Łyko-Szczygieł Małgorzata	muzyka
46.	Mazurkiewicz Jolanta	j. polski
47.	Mirecka Paula	j. angielski
48.	Muszyńska-Iwanków Bożena	j. polski
49.	Niemiec Marian	religia
50.	Nikiel Halina	pedagog
51.	Nowicka Helena	fizyka
52.	Ociepa Małgorzata	biologia
53.	Okulus Aleksandra	j. polski
54.	Okulus Aneta	geografia
55.	Partykowska Romualda	psycholog
56.	Pawelczak Karolina	plastyka
57.	Piasecka Joanna	matematyka
58.	Pochopin Tamara	j. angielski
59.	Primke Beata	historia
60.	Rak - Wrona Ula	j. angielski

61.	Raźniewska Anita	matematyka
62.	Rokujżo Elżbieta	psycholog
63.	Stanisławska Danuta	technika
64.	Stanisławska Maria	chemia
65.	Strzelczyk Justyna	j. polski
66.	Sura Anna	religia
67.	Szuster Mariusz	j. angielski
68.	Tełęga Bożena	biologia
69.	Tomalak Agnieszka	fizyka/matematyka
70.	Trzebuniak Anna	j. polski
71.	Wąsowski Marek	sekretarz/historia/informatyka
72.	Wołowski Ludwik	plastyka
73.	Woźniak Elżbieta	j. polski
74.	Wyskida Aleksandra	matematyka
75.	Zalewska Magdalena	chemia
76.	Zasadzka Maria	chemia
77.	Zep Joanna	religia

Bibliografia:

Błyszczakowska B., 2006, Historia szkoły na wyspie „Pasieka” i jej najbliższej okolicy, Opole.

Błyszczakowska B., 2015, Miejski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w nowej odsłonie, Modelowe Nauczanie”, nr 2.

Dziewulski W., Hawranek F. (red.), 1975, Opole – monografia miasta, Opole.

Jasz..., 2005, Poznaj opolskie miejsca, „NTO”, nr 2.

Karta ewidencji zabytków architektury i budownictwa wg stanu z dnia 8.01.1990 r.

Kroniki Szkoły Podstawowej nr 6 w Opolu.

Kunze M., 1927, Przewodnik po Opolu i okolicy, Opole.

Mrass P. (red.), 1995, Oppeln/Opole: Stadtpläne, graphische Ansichten, Fotografien (bis 1945) = plany miasta, widoki graficzne, fotograficzne (do 1945 roku), Opole.

Zajączkowska U. (wyb. i oprac.), 1998, 100 [Sto] pocztówek z lat 1897-1938, Opole.

Dostępne w Internecie:

<http://opole.naszemiasto.pl/artukul/nieznane-wnetrza-willischreibera,2514060.art,t,id,tm.html>

http://opole.fotopolska.eu/Opole/b17042,Publiczna_Szkola_Podstawowa_nr_6_-

[Publiczne_Gimnazjum_nr_6_im_Powstancow_Slaskich.html](http://opole.fotopolska.eu/Opole/b17042,Publiczna_Szkola_Podstawowa_nr_6_-Publiczne_Gimnazjum_nr_6_im_Powstancow_Slaskich.html)

<https://kronikaescuola.wordpress.com/>

http://fotopolska.eu/Opole/b13463,Wyspa_ABC.html

oprac. Barbara Błyszczakowska